

Yhdessä
– uusperheen palikat

Kimmo Hollmén
Uusperheneuvojakoulutus
2018
Kehittämishanke

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
2. UUSPERHENEUVOJA.....	4
3. UUSPERHE.....	5
3.1. <i>Uusperheen kehitysvaiheet</i>	5
4. VANHEMMUUS UUSPERHEESSÄ.....	7
5. YHDESSÄ-PALIKAT	9
6. YHTEENVETO.....	12
7. LIITTEET	13
8. LÄHTEET	13

1. JOHDANTO

Uusperheneuvoja-koulutuksemme alkoi tammikuussa 2018 ja ensimmäisenä päivänä saimme kuulla innostavan puheenvuoron aikaisemman vuoden kurssilaiselta. Hänen yksi viesti jäi kaikumaan: aloita kehittämistehtävä ajoissa. Fiksu neuvo, josta olisi kannattanut pitää kiinni.

Itselläni ei ole taustaa sosiaalialalta eikä parisuhde- tai perhetyöstä, joten koulutuksen aikana olen saanut mahdollisuuden kehittyä loistavien kouluttajien ja todella yhtenäisen, eri alojen ammattilaisista koostuvan, ryhmän kesken tavoitteena uusperheneuvojan pätevyys. Kuten useassa kohtaa koulutusta on todettu, tätä koulutusta käydään vuorotellen ”molemmilla jaloilla”. Koulutuksesta saamme paljon eväitä uusperheneuvojaksi, mutta samalla oman henkilökohtaisen minän kanssa tehdään paljon töitä ja kehitytään myös yksilöinä.

Kun keväällä jakauduimme pienryhmiin ja lähdin hahmottelemaan teemaani omaan kehittämistehtävään, koin etävanhemmuuteen sekä isäpuoli-teemaan liittyvät aiheet itselleni läheiseksi omasta elämäntilanteestani johtuen. Kun itse on etävanhempi, vaikkakin vuoroviikko-systeemillä, on monta sellaista asiaa, joihin ei tosiasiallisesti ole kuitenkaan mitään päätösvaltaa yhteishuoltajana. Isäpuolena oleminen on myös omanlainen taitolaji. Uusperheen vanhemmuudesta oma kappale, jossa asiaa pohdittu hieman enemmän.

Uusperheen eri vaiheista on useampia kirjoja sekä tutkimuksia, joista myös alempana tekstissä lisää. Selvää on, että mitään pikavoittoja ei ole saavutettavissa ja yhteiseen ”menkeen” päästään vasta usean vuoden päästä, kunhan asioita on tehty yhdessä ja päästy eteenpäin menneisyys käsitellen ja hyväksyen.

Aloitimme pienryhmässä aiheen pohdinnan ja yhtenä pohdintakertana saimme kollegani kanssa idean lähteä viemään kehittämistehtävää eteenpäin pelin muodossa. Pelin varjolla on helpompaa lähteä avaamaan keskustelua ja käsitellä vaikeitakin aiheita, kun keskusteluun yhdistyy tekeminen. Kollegani Noora Vännin kanssa lähdimme jatkotyöstämään tätä ideaa ja parin eri pelin kautta päädyimme lopulliseen valintaan, jossa toivottavasti onnistuimme yhdistämään yhdessä keskustelun, pelaamisen ja rakentavan tavan kehittää yhteistä kommunikaatiota. Totesimme, että uusperheen vanhempien,

uusperheen ytimessä olevan parisuhteen, yhteyden syventämisen on tärkeintä, jotta uusperhe voi hyvin ja päästä kehitysvaiheissa eteenpäin. Yhdessä-palikat on peli kommunikointiin, parisuhteen ja uusperheen teemojen käsittelemiseen ja soveltuu se myös monen muun teeman käsittelyyn sekä se muuntuu myös koko perheen peliksi.

2. UUSPERHENEUVOJA

Uusperheneuvojan pätevyyden voi hankkia Suplin sekä Opintokeskus Siviksen järjestämän opintokokonaisuuden kautta. Kyseinen opintokokonaisuus on vuoden kestävä ja laajuudeltaan 30 opintopistettä. Uusperheneuvojakoulutus ^{TM} on järjestetty vuodesta 2002 ja valmistuneita ammattilaisia on jo noin 200.

Koulutuksen tavoitteena on lisätä ammattilaisten valmiuksia ja työkaluja kohdata omassa työssään uusperheitä sekä auttaa myöskin hahmottamaan ja ymmärtämään erilaisia perhemalleja.

Uusperheneuvojan yksi tärkeimmistä tehtävistä on auttaa uusperhettä ymmärtämään, että heidän kohtaamat haasteet ja ongelmat ovat yleisempiä kuin ehkä itse luulevat. Uusperheneuvoja voi tehdä asioita näkyväksi ja auttaa heitä kohtaamaan eteen tulleet haasteet parisuhteeseen, vanhemmuuteen sekä lasten haasteisiin omassa tai toisessa kodissa. (www.uusperheneuvoja.fi/uusperheneuvonta)

Parhaimmillaan uusperheneuvoja kulkee yhteistä matkaa uusperheen kanssa kuunnellen, keskustellen ja tukien omalla panoksellaan haasteissa ja iloiten, kun siihen aihetta on. Koulutuksen aikana opitaan tuntemaan myös oman menneisyyden varjot ja käsittelemään niitä, jotta neuvontatilanteissa uusperheneuvoja pystyy paremmin erottamaan oman persoonallisuutensa ja taustansa vaikutuksen neuvottavan pariskunnan tilanteessa. Oma ”auttajan varjo” vaikuttaa meillä jokaisella, oleellista on olla tietoinen ja sujut oman varjonsa kanssa. Ilman tätä tiedostamista auttaja voi tulla sokeaksi omalle toiminnalleen ja aiheuttaa enemmän haittaa kuin hyötyä autettavalle. Auttamistyö voidaan nähdä vuorovaikutuksena, jossa sekä auttajan että autettavan varjoista voi tavallaan muodostua silta pimeyden yli, ja tätä kautta molemmat osapuolet pystyvät koskettamaan toisiaan ja löytämään yhteisen inhimillisen sisimpänsä. (Lindqvist, 2017).

3. UUSPERHE

Yksinkertaisimmillaan uusperheen voi määritellä sellaiseksi perheeksi, jossa toisella tai molemmilla puolisoilla on lapsi tai lapsia aikaisemmasta liitosta. Lisäksi edellytys on, että ainakin joku näistä, alaikäisistä, lapsista asuu uusperheen taloudessa (virallisena kotiosoitteena). (Raittila & Sutinen, 2008). Vielä toistaiseksi laki lähtee siitä, että lapsella voi olla vain yksi virallinen kotiosoite ja tämä on silloin lähivanhempi, ja toinen on etävanhempi.

Yllä esitetyllä määritelmällä arvioituna Suomessa oli vuonna 2016 noin 9% uusperheitä (52 207 kappaletta), mutta todellisuudessa luku on huomattavasti suurempi kuin mitä virallinen tilastointitapa antaa ymmärtää. Näistä uusperheistä lähes 50% on sellaisia, jossa on vain äidin lapsia. Toiseksi yleisin perhemuoto on äidin oma ja yhteinen lapsi, ja näitä perheitä on lähes 40%. Pelkästään isän lapsi tai isän lapsi sekä yhteisiä lapsia on noin 10 % perheitä. Harvinaisin uusperhemuoto on se, jossa on sekä isän että äidin omia lapsia ja yhteisiä lapsia. Näitä on vain noin 2% kaikista uusperheistä. (Väestöliitto, 2017).

Uusperheen aikuistenkin on usein vaikea kohdata sitä tosiasiaa, että on luovuttava unelmasta elää ydinperhe-elämää. Jokainen tuo uuteen parisuhteeseen repussa oman menneisyytensä mukanaan, ja uudella ihmissuhteella on mahdollista onnistua vain, jos itse on päässyt sopuun menneisyytensä kanssa. (Raittila-Sutinen, 2008).

Uusperheen parisuhteen vakiintuminen ja perheytyminen on usein pitkä prosessi, jossa haasteita riittää. Usein on tärkeää huomata, että nämä haasteet ovat yleisiä ja usein monia niistä pystytään jo ennaltaehkäisemään sekä pariskunnan itsensä toimesta että ammattilaisten avulla. Tyypilliset uusperheen kehitysvaiheet esitetään seuraavaksi.

3.1. UUSPERHEEN KEHITYSVAIHEET

Päivi Sutinen ja Kaisa Raittila ovat kirjassaan "Huonetta vai sukua. Elämää uusperheessä" määritelleet uusperheen kehitysvaiheet seitsemän askeleen avulla. Askeleet alkavat uusperheen muodostumisen eli parisuhteen alkamisen ja haaveilun myötä ja onnistuneen matkan jälkeen päättyvät helpotukseen, jossa perheelle on muodostunut jo oma historia ja "minä ja sinä" sekä "minun ja sinun" on muuttunut me-muotoon. Kehitysvaiheet ovat:

1. HAAVEVAIHE

- ✚ Aikuiset uskovat vilpittömästi, että kaikki tulevat onnellisiksi ja sopeutuvat ja rakastavat toisiaan.
- ✚ Vallalla on halu korvata rikkoutunut perhe ja hyvittää lapsille eron kipuja.
- ✚ Lapsipuolet otetaan rakastaen vastaan ja lapset yrittävät olla välittämättä uudesta äiti- tai isäpuolesta toivoessaan vanhempien palaavan vielä yhteen.

2. YHDENMUKAISTAMISVAIHE

- ✚ Aikuiset pyrkivät perheen yhdenmukaistamiseen ja yhteishengen luomiseen.
- ✚ Isä- tai äitipuoli hakee lapsipuolilta hyväksyntää, mutta tulee usein torjutuksi.
- ✚ Torjutuksi tulo nostaa pintaan vaikeita tunteita, joita lasten biologisen vanhemman on joskus vaikea ymmärtää. Hän saattaa tulkita uuden puolison tunteet haluttomuudeksi sitoutua hänen lapsiinsa, mikä nostaa esiin epäonnistumisen pelon.

3. RISTIRIITAVAIHE

- ✚ "Isä- tai äitipuoli hakee lapsilta hyväksyntää, mutta tulee usein torjutuksi."
- ✚ Kielteiset tunteet valtaavat alaa ja äiti- tai isäpuoli pettyy ja alkaa voida huonosti.
- ✚ Lasten biologinen vanhempi on vaikeassa ristiriidassa uuden kumppaninsa ja lastensa tarpeiden välissä.
- ✚ Lapset osaavat hyödyntää vanhemmille aiheutuneen ristiriitatilanteen.
- ✚ Eteenpäin pääsy vaatii ulkopuolista sysäystä, ystävien tukea, tietoa uusperheen kehityksestä tai pari- ja perheterapiaa.
- ✚ Tunteiden jakaminen rehellisesti ja luottamuksella on tärkeää, ettei uusperhe juutu tähän vaiheeseen, joka johtaa lopulta puolisoitten vieraantumiseen toisistaan

4. SELVITTELYVAIHE

- ✚ Ristiriitoja aletaan aktiivisesti selvittää.
- ✚ Tunteita, tarpeita ja odotuksia ilmaistaan avoimesti.
- ✚ Riitaisuus laittaa puolustuskannalle, jolloin biologinen pohja voimistuu ja uusi kumppani jää ilman tukea.

- ✚ Tilannetta rauhoittavat yhteiset pelisäännöt: aikaa on löydettävä paitsi kaikille lapsille myös parisuhteelle.

5. TOIMINTAVAIHE

- ✚ Ratkaisuja aletaan toteuttaa käytännössä, vaikka lapset vastustaisivat alussa.
- ✚ Poterovaiheen vahvistamat biologiset rajat ylitetään ja perherakenne muuttuu.
- ✚ Merkki edistymisestä on, ettei biologista vanhempaa tarvita aina lasten ja uuden kumppanin välien selvittelyyn.
- ✚ Perhe luo omat uudet rituaalinsa ja tapansa toimia.

6. VAHVISTUMISVAIHE

- ✚ Meidän lauma -aika, jossa uusperheen aikuisten suhde toimii ja isä- tai äitipuolen ja lapsipuolten välit ovat parantuneet.
- ✚ Isä- tai äitipuolen rooli vakautunut.
- ✚ Perusta on niin vahva, että ulkoiset vaikeudet voidaan kohdata yhdessä.

7. HELPOTUKSENVAIHE

- ✚ Perheelle on syntynyt oma identiteetti eikä sen tarvitse kysyä enää oikeutusta olemassa ololleen.
- ✚ Perhe-elämä koetaan riittävän hyväksi.
- ✚ Läheisyys kasvaa ja suhteet tulevat avoimemmiksi.
- ✚ Menneille vaikeuksille voidaan jo nauraa yhdessä.

Kaisa Raittila & Päivi Sutinen (2008).

Kehitysvaiheet eivät ole lineaarisia ja useampi eri vaihe voi olla käynnissä samanaikaisesti uusperheen eri osa-alueilla. Uusperheelle olisi tärkeä huomata, ettei kaikesta ole pakko selvittää yksin, vaan ennaltaehkäisevää apua on mahdollista ja hyvä hakea ennen kuin ongelmia edes syntyy. Itse näkisin että viimeistään jo toisessa kohtaa eli yhtenäistämisvaiheessa olisi paras saada neuvontaa ja vertaistukea.

4. VANHEMMUUS UUSPERHEESSÄ

Uusperheiden perustana on parisuhde, jonka varaan kaikki muu uusperheessä muodostuu. Uuspareilla, poiketen ydinperheen pariskunnista, seurusteluvaihe jää usein varsin lyhyeksi

ja yhteenmuutto tapahtuu nopeasti mm. lastenhoitohaasteiden vuoksi. Parisuhteen ylläpito on toki haasteellista myös muuton jälkeenkin. (Malinen&Larkela, 2011).

Vanhemmuus uusperheessä muodostuu useista eri rooleista. Uusperheessä on läsnä biologista vanhemmuutta (synnyttävä/siittäjä), juridista vanhemmuutta (elatusvelvollisuus, adoptio, oheisvanhemmuus), sosiaalista vanhemmuutta (lapsen arjesta huolehtiminen), psykologista vanhemmuutta (vanhemmuus tunnetasolla, lapsen kokemus) tai vanhemmuutta voi toteuttaa myös joku muukin taho. (Poutiainen, 2018)

Uusperheen lapset saattavat kohdata useaa eri vanhemmuutta, sillä sekä lähivanhemman luona voi olla isä- tai äitipuoli (uusvanhempi) ja myös etävanhemman luona voi olla isä- tai äitipuoli. Lapsella voi olla sekä lähi- että etävanhemman luona biologisia sisarusia, puolisisarusia ja uussisarusia, joten sekä vanhemmuutta että sisaruutta on monenlaista yhdessäkin perheessä.

Nykyään yhteishuoltajuus on yleisin muoto, jossa vanhemmat sopivat yhteisestä huoltajuudesta ja lapsen viralliseksi kodiksi tulee joko äidin tai isän koti. Uusperheissä tilanne saattaa olla välillä ollen hankala, jos etävanhempi yrittää puuttua uusperheen elämään lapsen/lapsien välityksellä. Tilanne koitetaan kuitenkin kestää mahdollisimman pitkään ajatellen lapsen etua. (Malinen & Larkela, 2011). Oleellista on huomata, että vaikka konflikteja etävanhemman kanssa onkin syytä välttää, tärkeää on määritellä oman perheen rajat, jotta uusperhe voi kehittyä omana yksikkönään.

Isäpuolen ja äitipuolen roolit uusperheessä ovat haasteellisia. Usein tässä roolissa joutuu pohtimaan sitä, onko toisen lasta pakko tai mahdollisuus rakastaa ja onko oikeutettua tuntea myös negatiivisia tunteita toisen lasta kohtaan. Äiti- ja isäpuolen ei kuitenkaan heti tarvitse ryhtyä tunnetasolla toisen lapsen vanhemmaksi, jos tuntuu ettei siihen kykene. Vanhemmuus syntyy, jos on syntyäkseen, ajan kuluessa. Oleellista on, että puolisoilla on lupa olla toisen lapselle sellainen aikuinen kuin on. Usein on täysin riittävää, että tullaan hyvin toimeen eikä äiti- tai isäpuolisuuden tarvitse tavoitella täydellisyyttä. (Malinen & Larkela, 2011).

Isäpuolen osalta puhutaan enemmän miehen roolista hoivan tarjoajana ja miehen mallista lapsien hyvinvoinnissa sekä kehityksessä, eikä isäpuoleen liitetä samanlaista mystisyyttä kuin äitipuoleen. Toki isäpuolellakin voi olla ulkopuolisuuden tunteita, kun biologiset vanhemmat päättävät lasten asioista ja siinä isäpuolet kokevat, että he ovat ulkopuolella, vaikkakin omassa perheessään.

Isäpuolen kokemuksista ja näkemyksistä uusperheessä on saatavilla yllättävän vähän tietoa tai kirjallisuutta. Kuten todettua, enemmän on saatavilla tietoa miehen sosiaalisesta sekä psykologisesta vanhemmuudesta että miehen hoivasta. Oleellisin asia, jota koulutuksen osiosta "Isä sosiaalisena vanhempana" piti muistaa, on kehoitus isälle lukemisesta lapsen kanssa. Tutkimusten mukaan lukeminen lapselle on todella tärkeää lapsen kehityksen kannalta ja erityisen vaikutuksen tekee isän lukeminen. (Huttunen, 2018)

Äitipuolen osalta elää edelleen valitettavan vahvana näkemys pahasta äitipuolesta. Yhä edelleen äitipuolen asema on monimutkainen ja häneen kohdistuu suuria odotuksia. Äitipuolen osalta ei ole virallista määritelmää, mutta Äitipuolen käsikirjassa on määritelty kolme eri tyyppiä:

- ✚ Innokas äitipuoli käyttäytyy lapsen vanhempana ja osallistuu täysivaltaisesti perheen toimintaan ja kasvatukseen.
- ✚ Vetäytyvä äitipuoli ei ota vastuuta kasvatuksesta, vaan jättää sen biologisille vanhemmille.
- ✚ Joustava äitipuoli tasapainoilee edellä mainittujen roolien välillä ja osallistuu lapsen asioihin.

Tutkimusten mukaan äitipuolen roolin valintaan vaikuttaa suuresti lasten biologinen äiti, ja se miten hänen annetaan vaikuttaa uusperheen elämään. (Rauha, 2003)

5. YHDESSÄ-PALIKAT

Yhdessä-palikat syntyivät yhteisen pohdinnan tuloksena, kun kävimme keskustellen läpi, kuinka haastavaa uusperheen arki on kaikkine muuttuvine ja yllättävine tekijöineen. Koulutuksessa kävimme läpi, miten uusperhe vaikuttaa välillä olevan kuin "Muuttuvan labyrintin" pelaamista. Aluksi myös pohdimme kehittämistehtävänä tämän pelin muokkaamista uusperhe-peliksi. Kyseisessä pelissä kun välillä tulee kohtia, jossa itse voi vaan seurata kuinka palikat liikkuvat toisten toimesta ja itselläsi hyvin selkeänä ollut reitti on muuttunut umpikujaksi ilman, että olet itse voinut tehdä mitään. On asioita, joille itse ei voi mitään, ja on asioita, joiden varaan itse voi rakentaa uusperheen yhteistä juttua, josta toivottavasti muodostuu ajan myötä myös yhteistä historiaa sekä yhteinen tapa tehdä ja toimia.

Useassa koulutuksen harjoituksessa tavoitteena oli tehdä asioita näkyväksi, saada ongelmia normalisoitua ja uusperhettä ymmärtämään, että he eivät ole yksin haasteidensa kanssa. Näissä kaikissa harjoituksissa nousi esille kommunikaation tärkeys. Se, kuinka tärkeää on osata sanoittaa omia ajatuksiaan, tuntemuksiaan, pelkojaan sekä toiveitaan. Ilman toimivaa kommunikaatiota on toisen osapuolen todella haastavaa tietää mitä toinen haluaa, on kysymys sitten lasten kasvatuksesta, parisuhteen haaveista, seksuaalisuudesta, perheen pelisäännöistä tai tulevaisuuden toiveista. Päädyimme siihen, että kommunikaatio on se, joka näyttelee merkittävää tekijää jokaisessa parisuhteen ja uusperheen osaluueessa. Tästä havainnosta innostuneena päädyimme jättämään ”Muuttuvan labyrintin” taakse ja kehittämään keinoa ja välinettä, jolla madaltaa pariskunnan kynnyistä keskustella hankalastakin asioista ja samalla työvälinettä ammattilaiselle keskustelun tukemiseksi. Näin sai alkunsa kehittämistehtävän lopputuote: Yhdessä-palikat.

Pelillistäminen on nykyään kovin suosittua ja erilaisia aplikaatioita on myös uusperheiden tueksi syntymässä myös tämän uusperheneuvoja-koulutuksen ansiosta. Me halusimme kuitenkin tehdä konkreettisen pelin, joka on käsiteltävissä ja pelattavissa ilman älylaitteita. Tampereen yliopiston pelitutkimuksen professori Frans Mäyrä puhuu luonnollisesti pelillisyyden puolesta. Hänen mukaansa peleihin kohdistettavaa energiaa voisi käyttää myös maailmanparantamiseen ja työn ongelmien pohtimiseen, sillä peleillä pyritään vaikuttamaan ihmisten ajattelu- ja toimintatapoihin. Tätä ajatusta jatkaen voi todeta, että peleillä voidaan kehittää ongelmanratkaisukykyä, joka palvelee parisuhdetta ja uusperhettä mitä parhaiten. Mäyrän mukaan pelejä on opittu jo käyttämään hyväksi opetuksessa, viihteessä, markkinoinnissa ja myös esim. poliittisessa kampanjoinnissa. Tähän listaukseen Yhdessä-palikat tuovat jatkoksi kommunikaation parantamisen. (www-lähde, Tampereen yliopisto, Aikalainen).

Puisista palikoista voi kasata tornin, joka saattaa olla kovin hutera ja huojuva. Meidän tavoitteena ei kuitenkaan ollut huojuttaa kenenkään arkea, vaan päinvastoin tukea sitä, päätimme kääntää tornin pelimuodon alhaalta ylöspäin. Yhdessä-palikoista aletaan kasamaan vankkaa, kestäväää rakennetta, joka saa sisältöä yhdessä rakennetusta parisuhteesta ja uusperheen toimintamallista.

Koulutuksessa yhden osuuden muodosti ”Parisuhteen palikat”, josta oli omassa pelinkehityksessä suurta hyötyä. Muutimme oman pelimme värien määritelmiä sekä pohdimme toisen pelin avulla, mihin parisuhde ja uusperhe perustuu. Tästä kehitimme pelin alun, jossa tornin alustana toimii yksi tai kaksi kerrosta pariskunnan itsensä määrittelemiä

”kivijalkoja” eli sellaisia arvoja ja asioita, jotka toimivat juuri heidän parisuhteessa tai uusperheessä vankkana perustana.

Peli lähtee etenemään noppaa heittämällä, jolloin eteen saattaa tulla satunnaisesti arkea helpottavia ja positiivisia asioita taikka arjen haasteita, jotka omalla tavallaan kuormittavat. Näitä asioita on tarkoitus yhdessä keskustellen määritellä ja mikäli pelissä tulee eteen haasteita ja kuormittavuustekijöitä, tulee pelissä myös mahdollisuus löytää näihin haasteisiin ratkaisuja ja parisuhdetta ja uusperhettä vahvistavia tekijöitä. Jokainen vuoro edellyttää kuitenkin kommunikaatiota, jota pyritään vahvistamaan pelin avulla.

Yhdessä-palikoiden käyttö ei rajoitu pelkästään parisuhteen kommunikoinnin vahvistamiseen. Sitä on mahdollista käyttää oikeastaan mihin tahansa uusperheen ongelmaan. Palikoita voidaan soveltaa esimerkiksi parisuhteen eri osa-alueiden vahvistamiseksi, tiimivanhemmuuden rakentamiseen, seksuaalisuuden käsittelemiseen ja muiden teemojen käsittelyyn pariskunnan omien tarpeiden mukaisesti. Peliohjeissa on kirjattuna myös teemoittain tukisanoja, joita pariskunta voi käyttää itsenäisesti tai uusperheneuvoja voi antaa, mikäli hän on peluuttamassa pariskuntaa.

Kuten yllä todettua, peliä voidaan pelata joko itsenäisesti uusparin kesken tai sitten ammattilaisen ohjauksessa. Pelissä ei voi tehdä virheitä vaan kaikki keskustelu on onnistumista ja etenemistä, niin pelissä kuin arjessakin.

Yhdessä-palikoilla testattiin pelaamalla, ja apuna meillä oli kaksi pariskuntaa suunnitteluprosessin aikana pelaamassa ja kommentteja antamassa. Lisäksi palautetta pyydettiin ja sitä myös saatiin kouluttaja Kirsi Heikinheimolta, joka mm. kehotti pohtimaan palikoiden kokoa, jotta niiden käyttö olisi helppoa myös isokouraisemmaltakin henkilöltä. Yhdessä-palikat on valmistettu vammaisten toimintakeskuksessa Tiklissä, Kaarinassa. Kaikki palikat ovat käsin tehtyjä ja omannäköisiä yksilöitä, kuten jokainen parisuhde ja uusperhekin. Pelin ohjeista pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeät muun muassa valokuvia lisäämällä ohjeiden eri vaiheisiin. Tavoitteena oli, että ne ovat yhdellä lukukerralla ymmärrettävät. Koska olimme pelin palikoiden kanssa olleet jo sen verran tekemisissä, että itsellemme pelin tavoite oli tullut selväksi, oli varsinaisten ohjeiden viimeistely yllättävän haastavaa. Useamman lukukerran ja kuvien lisäyksen jälkeen olemme toivottavasti onnistuneet ohjekirjan laatimisessa yksinkertaiseen ja helposti tulkittavaan muotoon.

Yhdessä-palikat ovat nyt valmiit käyttöön ja myyntiin.

6. YHTEENVETO

Uusperheen matka parisuhteen ruusuisesta alusta vahvaksi, me-hengen kehittäneeksi perheeksi ei ole mitenkään helppo taikka ruusuinen. Häpeän, ulkopuolisuuden tunteen, epäonnistumisen, epäluottamuksen, mustasukkaisuuden, historian havinan ja monen muun arkea sekä parisuhdetta että perheytymistä kuormittavan tekijän voittaminen vaatii sekä tahdon lujutta että sitoutumista parisuhteeseen ja ennen kaikkea yhteistyötä toisten biologisten vanhempien että oman puolison kanssa. Kuten alussakin jo todettua, uusperheen ydin on parisuhde, jonka ympärille kaikki muu muodostuu. Tässä parisuhteessa ensisijaisen tärkeää on toimiva kommunikaatio parin välillä. Olemme uusperheneuvojakoulutuksessa saaneet oppia siitä, miten uusparin ajatukset, toiveet, surut, mielipiteet, haaveet ja odotukset tulee tehdä näkyväksi, jolloin molemmilla osapuolilla on samanlainen käsitys vallitsevasta tilanteesta ja odotuksista tulevaan. Kehittämämme Yhdessä-palikat tarjoavat uusparille työvälineen käsitellä näitä teemoja joko itsenäisesti tai ammattilaisen avulla uusperheneuvojan vastaanotolla.

Laaditut tukisanat ja kehittämistyön aikana tehdyt pelaamiset ovat kehittäneet pelin nykyiseen muotoonsa, jossa sen nyt esittelemme. Testiryhmän pelatessa palikat osoittautuivat toimivaksi työvälineeksi kommunikoinnin lisävälineenä ja parisuhteen perusteiden päälle saatiin koottua uusperheen arkea konkreettisina palikoina, jotka välillä hieman horjuttavat ja kuormittavat arkea ja välillä tuovat arkeen turvallisuutta, rutiineja ja iloa. Peli on valmis otettavaksi käyttöön ja mahdollistamme sen myynnin alkuvuonna 2019. Tavoitteena on tuotteistaa peli siten, että tilauksen yhteydessä on mahdollisuus ostaa uusperheluennon yhteyteen menetelmäkoulutus pelin osalta.

Kehittämistehtävän aloittaminen olisi kannattanut tehdä ajoissa, jotta valmista tulisi ajoissa. Viisaita sanoja, kuten niin monet muutkin meille opetetut asiat ja kokonaisuudet vuoden 2018 aikana uusperheneuvojakoulutuksessa. Koulutus on mahdollistanut suuren kasvun yksilönä, tulevana ammattilaisena ja osana loistavaa yhteisöä, joka on saanut olla Kirsi Heikinheimon ja Eeva Riutamaan ohjattavana. Matka on ollut turvallinen, luotettava ja innostava.

Kiitos ja kumarrus.

7. LIITTEET

Liitteenä, palautetaan erillisenä tiedostona, Yhdessä-palikoiden peliohje.

8. LÄHTEET

Kirjalähteet:

Lindqvist Martti: Auttajan varjo. Otava, Helsinki 2017.

Malinen & Larkela: Parisuhde – uusperheen ydin. Väestöliitto, Helsinki 2011.

Raittila Kaisa, Sutinen Päivi: Huonetta vai sukua. Elämää uusperheessä. Kirjapaja, Helsinki 2008

Rauha, Maija: Äitipuolen käsikirja. WSOY, Helsinki 2003.

Luentolähteet:

Huttunen Jouko, Uusperheneuvojakoulutus 2018, jakso 3, koulutusmateriaalidiat.

Poutiainen Suvi, Uusperheneuvojakoulutus 2018, jakso 2, koulutusmateriaalidiat.

Internetlähteet:

(kaikki linkit toimivat 3.12.2018)

<https://supli.fi/uusperheneuvojakoulutus-2/>

<http://www.uusperheneuvoja.fi/uusperheneuvonta/>

<https://supli.fi/tietoa-uusperheen-kehitysvaiheista/>

http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/tilastoja/perheet/uusperheet_suomessa/

<http://aikalainen.uta.fi/2011/02/18/pelillisuus-voi-parantaa-maailmaa/>